

ЗЕМЛЕДЪЛСКА ЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИИ ЗЕМЛЕДЪЛСКИ НАРОДЕНЪ ИЗЪ.

В. „Земледѣлка Защита“ излиза веднѣжъ въ седмицата — въ Среда. Цѣната на вѣстника е за година 5 лева въ прѣдплата. За странство се прибавятъ само пощенскитѣ разности.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраща до администрацията въ гр. Плевенъ.

За частни обявления се плаща по 2½ ст. на страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ мѣстатъ по особено споразумение.

Неплатени писма не се приематъ и не се връщатъ, освѣтъ ако сѫ придружени съ пощенска

ма, въ последната въ прийоми се по-

ржкописи не се

„СЪЕДИНЕНИИТО ПРАВИ СИЛАТА“

Бѣдни вечеръ, 1901 год.

До като вѣстника ни бѣде въ ржцѣтъ на читателитѣ, вѣроятно ще бждемъ изненадани съ разпущането на настоящата камара и скоро, може би, ще имаме нови избори. Българскитѣ земледѣлци — болшинството на нашия народъ съ горестъ на сърдце ще си припомнятъ златнитѣ обѣщания на правителството на г. Каравелова, но не изпълнени както всѣкога. На нашитѣ земледѣлци и днесъ не е ни по топло, ни по студено. Обратно, ние сме твърдѣ неблагоприятни отъ правителството на г. Каравелова. Съ една нечута нахалностъ и въпрѣки протеститѣ на нашитѣ народни прѣдставители — земледѣлци въ оградата на народното събрание, той увеличи поземления налогъ на гърба на ония, върху плѣщитѣ на които той бѣ въздигналъ на министъръ — прѣзидентското мѣсто, и за да туря вѣнецъ на своята дѣятелностъ, той поиска да въведе и монопола на тютюня подъ една чужда компания. Кратка бѣше политическата роля на правителството, но пълна съ злини и за земледѣлцитѣ частно и за народа изобщо. Но било ли е нѣкога друго яче? Уви, всѣкога е било така! Въ 23 години политически животъ, видѣхме разни партии на чело на управление то въ България, но онова, което очаквахме отъ тѣхъ, ние не видѣхме. Държавата отъ българя се управляваше, армия се рекрутираще, пушки и топове се купуваха, палати се строяха, разходки и лишни першества се устройваха, богати пенсии се раздаваха, вѣчни заемки на гърба на угорения народъ се правиха, ала едно не видѣхме и не чухме. Да, ние не видѣхме и не чухме ни една блага дума, ни една умна мѣрка, за подобрене хала на онова грамадно мнозинство отъ българскитѣ народъ — земледѣлцитѣ, които пълнятъ казармитѣ и бездѣнната българска хазна.

Ние и днесъ сме свидѣтели, че земитѣ и имота на това грамадно мнозинство се продаватъ за тежки и неравномѣрни данъци, за разбойнически дългове къмъ лихвари и кръчмари, които подъ закрилата на законитѣ сж плъзнали не вече по горитѣ, както едно време разбойниците, а по селата денемъ, да убиратъ и угловатъ трудолюбивия български земледѣлецъ, който съ потъта си храни всички ни. А слѣдствие то отъ това е, че повечето отъ нашитѣ земледѣлци днесъ сж станали вече просеци. И станаха тѣ такива не за това, че не работиха отъ зора утринна до тъмна вечеръ, не за това, че не живѣятъ скромно, а за това, че се убиха безраз-

борно отъ закони, лихвари, кръчмари и всичко, което можеше да закачи по нѣщо отъ тѣхъ.

Но ще се откажатъ ли земледѣлцитѣ отъ този редъ на нѣщата до сега? Мнозина особено народнитѣ изедници мислятъ, че тѣ ще зарѣжатъ всичко, както това е било до сега и ще оставятъ всичко на произвола на сждбата, па да става каквото ще. За честта на земледѣлцитѣ ние не вѣрваме. Земледѣлцитѣ не сж да не знаятъ че отчаението е гроба на всичко добро. Нищо по лошо отъ отчаението. Това искатъ и народнитѣ душмани, които и пей даватъ именно за туй, за да могатъ да ловятъ риба въ мжтна вода; това сж правила и до днешенъ, пъкъ ще го правятъ и за бждаще, щомъ народа спи. Но ние, повтаряме, не вѣрваме. Ние виждаме, че земледѣлцитѣ почнаха вече да се събуждатъ, а това грѣшва неговитѣ душмани. Българскитѣ земледѣлци разбраха, че тѣ нѣматъ пощада ни отъ правителство, ни отъ народни изедници, че тѣмъ малцина излѣзоха да опишатъ болкитѣ и укажатъ нуждитѣ и пжтия на спасението; тѣ съзнаха, че умиратъ като мухи бсзъ да помисли нѣкой да имъ помогне. Тѣ видѣхъ, че малцина свѣщеници излѣзоха отъ амвона на църквата за да опишатъ окаяното положение на своето паство, че никой поетъ не излѣзе да порони сълза, че всички гледатъ да натъпчатъ джебове тѣ си. Тѣ видѣха и разбраха вече, че тѣхния гласъ се запушва, протеста потъква, а болкитѣ имъ нечувани отъ никого. Да, българскитѣ земледѣлци, почнаха да съзнаватъ, че спасението зависи отъ самитѣ тѣхъ, и отъ тѣхнитѣ мисли. За това тѣ днесъ се сдружаватъ въ земледѣлски дружби и за това тѣ въ миналитѣ избори вземаха живо участие. Тѣ почнаха да разбиратъ, че до като не прѣобърнатъ народното събрание отъ адвокатско, каквито сж били всички до сега, каквото е и днешното, въ земледѣлско и еснафско тѣ хайрѣ нѣма да видятъ. Тѣ видѣха, че испратенитѣ отъ тѣхъ 6—7 души земледѣлци въ народното събрание доблѣстно защитаваха тѣхнитѣ интереси, ала бѣха заглушени, защото бѣха капка въ море, а това именно ще ги укуражи да пратятъ още повече въ бждаще. Тѣ не вѣрватъ вече въ партии и шефове и тѣхнитѣ обѣщания.

Българскитѣ земледѣлци разбраха, че даже и нови избори да постъпятъ, тѣ нече вече дрѣмка да дрѣматъ.

Заема и камарата.

(Продължение)

Друга една бездна, която непрѣстанно отваря своитѣ огромни уста и която ненаситно поглъща най живенитѣ срдѣства на народа, — това е нашата грамадна и луксовна армия. Въ политическото си ослѣплѣние нашитѣ държавници отидоха дори до тамъ, щото мислѣха, че малкия български народъ, комуто прѣдстоеха грандиозни усилия за да навакса своята културна закъснителностъ, трѣбвало да се мѣри съ най-милитарнитѣ държави по своята военна сила и организация.

Европейскитѣ капиталисти, чрезъ своитѣ богато-плащани вѣстници, не намираха думи, съ които да не нахвалятъ както държавническия умъ на нашитѣ въсогледни държавници, така сжщо — и силата, могѣществото и бѣсъка на нашата армия. Отъ сега нататкъ се почна стрѣмнителното и прогресивно „уорудание“ на армията, подъ което уреждане се разбираше увеличение числеността ѣ и сжщеврѣменно — създаване се нови и по голѣми военни чинове. По едно време ние бѣхме свидѣтели дори на едно нечувано беззаконие: числеността на войската въ мирно време отъ максималната граница 1 0/0 бѣше нарастнала до 16 0/0.

Не ще никакво съмнѣние, че тоя товаръ бѣше извънъ силитѣ на нашия земледѣлски и занаятчийски народъ, на когото поминѣка постоянно отпаднаше, а частно съ това — и населението сѫ повече и повече обѣдняваше.

Съзнателнитѣ и несъзнателни крепители на милитаризма въ насъ, като най сериозенъ аргументъ посочватъ на своитѣ противници, че ние всѣкога трѣбвало да държимъ на кракъ една грамадна армия, съ чиято помощъ ще постигаме нашитѣ „исторически“, „културни“ и „национални“ задачи. Врѣме е мисля, да се разврѣши единъ пътъ за винаги тази плитко-скроена басня, понеже тия „исторически“ и „национални“ задачи не ние ще ги разврѣшаваме, но съврѣшено други и много по заинтересувани отъ насъ фактори. И че, ако ще искаме да разврѣшаваме тия въпроси по собствена инициатива, непрѣменно съ нашата армия би трѣбвало да минемъ поне прѣвъ Будапеща и Виена, ако не — и прѣвъ другадѣ.

Ето защо, прѣдъ силата и логиката на тази ясна и опрѣдѣлена политическа аксиома, рано или късно ще трѣбва да свиемъ знамето на милитарната политика, която е най съсипателната политика особно за малкитѣ и слабо-промишлени държавници, — и да прѣгърнемъ политиката на вътрѣшното културно усиление и благоденствие на нашия народъ. И до днешенъ день азъ не мога да си обясня, защо ни е тази грамадна 46 хилядна армия, когато народа е оголѣлъ съврѣшено и е станалъ неспособенъ да изплаща дори и най

обикновенитѣ си данѣци на държавата — Защо ни е тази грамадна армия, когато въ врѣме на война не ще има дори и най насжнитѣ си военни потребности? — Или нашитѣ държавници мислятъ, че армията още трѣбва да се издържа съ помощта на тежкитѣ и съсипателни заеми? — Ако мислятъ така, ние не можемъ да имъ завиждаме, но ние сме длъжни едноврѣменно да надигнемъ мощно нашия слабъ гласъ и да имъ кажемъ, че тази досегашна тѣхна политика е не само заразителна за народа, но е съсипателна дори и за самата армия. Тази гибелна военна политика, която е едно страшно брѣме за нашия народъ, ще дойде день, когато подъ ударитѣ на нейнитѣ жестоки послѣдствия, ще се взгромоляса не само народа, но — заедно съ него и самата армия.

А тия сждбоносни послѣдствия за нашия народъ почнаха вече отъ всички ни да се чувствуватъ.

Нашитѣ правителства подъ редъ измислюваха какви не гениални данѣчни срдѣства, но никога систематично не сж се замисляли върху въпроса за народния поминѣкъ. Народа постоянно отпаднаше и обѣдняваше, но за тоя отпадѣкъ никой не се интересуваше. Даже нѣщо повече: до като народа отпаднаше, нашитѣ държавници създаваха се по-нови и по-луксовни учреждения по чисто — европейски образецъ и съ цѣла армия нови чиновници, които поглъщаха и така изтощенитѣ народни срдѣства.

Въ всичко ние подрѣждавахме на европейцитѣ, но най-много подражавахме на скжпитѣ и прѣскжпи заплати. Азъ положително не знамъ коя мхдра държавническа глава е могла да измисли 1000 лева мѣсечна заплата на единъ български генералъ! — Да, такива грамадни заплати се даватъ въ насъ, дѣто живота е най евтинъ и дѣто човѣкъ съ най голѣмъ разкошъ едва може да похарчи повече отъ 200 лева на мѣсецъ. Но, не само въ грамаднитѣ заплати е злото. Ако това зло е едно узаконено зло, има много други злини съврѣшено незаконни, — това сж напр. тайнитѣ и явни кражби, които сж познати и на малкитѣ дѣца. Азъ много съжелявамъ, че не можемъ да имаме една вѣрна статистика на вложенитѣ пари отъ бивши и сегашни службаша въ народната банка, земледѣлскитѣ каси, въ спестовнитѣ каси и въ европейскитѣ банки; така сжщо ако имаме вѣрна смѣтка за недвижимитѣ имоти, които се притѣжаватъ отъ такива лица. Но ако имаме, щѣхме ясно и нагледно да видимъ дѣ сж отишле голѣма частъ отъ заемитѣ, дѣ сж отишле сжщо и нещастнитѣ български милиони, събирани така жестоко отъ бѣднитѣ български поданици.

Друго едно зло, което е струвало твърдѣ много на хазната, това е слобото, халтаво и партизанско административно и финансово управление. Това управление е било толкова хлабаво, щото законитѣ сж били строги и немило-

стиви само спрямо бѣднитѣ и слабѣтъ, а — безсилни спрямо силнитѣ и богатѣтъ. Ето защо, днес ние имаме съ десетки милиони недобори, а много дру-гове милиони не сж били събрани само това, защото законитѣ не сж се при-лагали еднакво спрямо всички българ-ски граждани. Ако при това положение притуримъ, че цѣлата наша финансова система е стара и несправедлива, коя-то тежи изключително върху нашѣтъ земеделци и занаятчий. — Ще се убѣ-димъ — колко сж необходими и налѣжа-щи въ насъ коренни и широки социал-ни, економически и финансови реформи, които да обноватъ съ нова и жизнена кръвъ цѣлия нашъ съвременъ общес-твенъ строй и да подведатъ съ това нашия още младъ народъ къмъ една истинска културна борба.

Трѣбва единъ пътъ за винаги да се убѣдимъ въ великата държавна ис-тина, че могъществото на нашия народъ трѣбва да го търсимъ не въ блѣска на външния животъ, нито въ военната сила, подъ тежестта на която сж се вгромолявали и най великитѣ империи, но — въ вътрѣшната културна сила, която се крѣпи въвху плѣщитѣ на еко-номическото благодѣйствие на народа.

(Слѣдва края).

Demos

ХРОНИКА

Слѣдъ една дълга и ужесточена бор-ба въ народното събрание, най послѣ, на-родната воля направи. Договоритѣ, заедно съ монопола на тютюня се провалиха. Сега има-ме криза, която вѣроятно до като вѣстника ни е въ рѣцѣтъ на чаталитѣ, ще бѣде разрѣшена и камарата растурена. Нека зем-ледѣлскитѣ дружби бѣднатъ на шрекъ и се готвятъ за нова борба.

Г-нъ В. Кричевъ отъ града ни пише: въ брой 7-й отъ 30 октомврий н. г. е помѣстено едно антрифиле относително пчеларското дружество и по мой адресъ се извърлятъ купъ обвинения за неуспѣването на въпросното дружество, и че моятъ тѣх-ническа подготовка по пчеларството била не добра и пр. — За освѣтление какъ стои работата по това дружество моля дайте мѣ-сто на слѣднитѣ ми нѣколко реда. Прѣвъ мѣсець февруарий т. г. по моя инициатива се състави въ гр. Плевенъ 1-во Пчеларско Дружество „Пчела“ на което азъ станяхъ прѣдседателъ и ръководител на пчеларни-цата. Поръчахъ кошари, купихъ пчели (въ коносообразни кошарици) и отъ тѣхъ 10 прѣхвърлихъ въ новитѣ (разборнитѣ). Ма-каръ и вѣрмето да бѣше лошо, както прѣвъ пролетъта така и летото пчелитѣ въ сан-дъли успѣшно вървѣха. Наближи вѣрме за рояване, азъ приготвихъ още 40 кошари за рояцитѣ, но въ тѣхъ още не бѣха при-

готвени всичкитѣ рамки. Когато азъ отидохъ да си наредя работитѣ въ пчеларницата, намирахъ докарани 27 коносообразни чу-пѣни и стари кошарица купени отъ касиери и мѣкой членове за да туря рояцитѣ. Ед-но по едно ги изхвърлихъ и забранихъ ту-ринието въ тѣхъ пчели рояци, но когато погледнахъ, кошеритѣ въ съдѣцитѣ налѣ-рихъ разбъркани и развѣстени рамкитѣ имъ, което още повече ме разсърди. Като видохъ че тука всѣки иска да става *Горгоръ Ва-шия* азъ на 17-й юний н. т. си подадохъ оставката, която не се прие, но азъ кате-горически отказвахъ, напуснахъ прѣдседа-телството и ръководението на пчеларницата. На тая дата оставихъ коносообразни коша-ри 38, осемъ рояка и 10 съдѣчени кошари въ които имаше отъ 5 — 9 пчели пѣти. Ка-кто се научавахъ, отъ послѣ мѣкой ходили съ жемитѣ, дѣцата и балдѣвитѣ си които стояли тамо ивели мѣда и пчелитѣ въ съ-дѣचितѣ кошари ослабнали, а причината била лопатъ моя система кошарица. Колко-то за моятъ тѣхническа подготовка нѣка автора пита въ Свишовско, Трънско, Пар-бродско, Брезнишко, Раховско и Плевенско гдѣто по моя диктовка и тая система ко-шари сж направили голѣми прогрѣси по пче-ларството.

Като измокрена кокошка изглѣ-ждаше г. Кормановъ, когато се истърва изъ оѣзѣни дни въ народното събрание, и гла-сува противъ договоритѣ. Ние си прѣдста-вляваме душевното състояние на г. Корма-новъ, въ тѣзи тѣжни минути, които той прѣ-живявалъ. Отъ една страна обожавания отъ него Каравеловъ искахе му покормо гласу-ване на договоритѣ, отъ друга страхътъ, че селенията търси вече смѣтка, туряха бай Корманова на твърдѣ тѣсно. И като дойде минутата за гласуване той мигна и коп-вуловисно нѣкакъ, се истърва и казва „про-тивъ!“ Благодаримъ и за толкова. Едва се-га че си спомни какво прѣтѣжление нап-рави той пролѣтѣсь, когато ние си дѣрахме гър-лото, че дагъка ни земеделцитѣ е тѣжъкъ и непоносимъ, че не бива да се увѣличава, че е грѣшно най сѣтне да се товари дър-жавний товаръ само на едно съсловие, а г. Кормановъ ни се хилеше насрѣща, и като дойде гласуване, дигна ръка съ чиста съ-вѣсть за увѣличение съ 1,620,000 лева, кои-то паднаха върху гърбътъ на тия, които го бѣха пратили въ камарата.

Искрено казано, ние се радваме, че поне сега е настъпило едно малко отрѣзване.

Да ги знае народътъ. По край-многого други, народни прѣдставители, кои-то гласуваха за приемането на догово-ритѣ и монопола за тютюня бѣха и слѣ-дующитѣ земеделци отъ цѣпницата отъ Земле-дѣлския Сюзъ: Ангелъ Ангеловъ, Георги Булевъ и Лалу Лазаровъ, Свищовски наро-дени прѣдставители, Вълко Гюковъ, Русен-ски народ. прѣдставителъ, Пако Ивановъ, Балбунарски народ. прѣдставителъ, Гено Не-дѣлковъ, Търновски народ. прѣдставителъ, Гавр. Цонковъ, Провадийски народ. прѣд-ставителъ, Георги Шваровъ, Старозагорски народ. прѣдставителъ, Ат. Блажовъ и Кръс-тю Гърковъ Никополски нар. прѣдставители.

А противъ договоритѣ гласуваха: Па-волъ С. Баевъ, Гено Стойновъ, Яко Ст. Забуновъ, Ловченски народни прѣдставители, Ц. Бакаловъ, Търновски народ. прѣдстави-тель, Йовчо Георгиевъ, Поповски народ. прѣдставителъ, Ангелъ Станчевъ, Прѣслав-ски народ. прѣдставителъ. Нека слѣдъ това дружбитѣ, на гърбътъ на които всички ста-ниха народ. прѣдставители отдадатъ всѣки-му заслуженото.

Полумолени сме отъ Ловченски Наро-денъ Прѣдставителъ г. Гено Стойновъ, да съобщимъ кдѣто трѣба че той не е на-родникъ, а да го турятъ хората около в. „Миръ“ въ списъка на народницитѣ, за ка-къто го бѣха помѣстили недавна въ „Миръ“, а е, н. си остава привърженикъ на Българ. Земеделски Народенъ Сюзъ.

Изотѣстваме, че комитетъ на съю-за замислюва да свика единъ извънреденъ земеделски конгресъ въ г. Шуменъ, прѣвъ Януарий или Февруарий ид. год., за раз-глеждане и разрѣшаване на важни и сѣд-боносни за земеделската организация въ-проси. Желателно е да се знае мнѣнието на околнѣшитѣ дружби, които се и поканватъ да го дадатъ.

Кризата. Министерската криза, която продължава повече отъ една недѣля още не е свършена, и мнозина прѣдполагатъ ско-рѣшиятъ ѝ край. Почти всички вѣстници пи-шатъ по нея, въ нѣкой сѣ положителностъ не може да каже това, което ще стане. Со-фийскитѣ вѣстници, които пишатъ за криза-та много малко, нищо положително вилъ се не могатъ кава. Едни прѣдполагатъ, че въ-случая, народницитѣ били най-сигурни да посматъ властѣта и да сключатъ заемъ безъ гаранций. Други казватъ, че ще остане сж-щия кабинетъ. Трети казватъ, че Каравеловъ ще състави кабинетъ съ Петкова и власта ще се сподели мѣжду групитѣ, които сж гла-сували за заемъ. Въ послѣдний случай кама-рата ще бѣде разпусната и новитѣ избори щели да станатъ въ началото на идущий февруарий. Всичкитѣ тия слухове минаватъ ѝ заминаватъ, а ний виждаме че кабинетъ си е още кабинетъ и че продължение срока за засѣдането на камарата иде да ни по-каже, че най вѣроятни случай за съставяне кабинетъ ще се прѣдстави пакъ на г. Каравеловъ.

Ако новий кабинетъ не може да излѣ-зе изъ срѣдата на тази камара, която може да даде още единъ кабинетъ, то нейното разтурване ще стане неизбежно и на да-ли ще видиме вече свободни избори. Всѣкой сега вижда, че въ 23 годишнѣт свободенъ животъ, за прѣвъ жѣтъ виждаме такива ка-марата, дѣто участвуватъ всички партийни фракции, безъ да могатъ едни други да се тиранизиратъ въ „свѣщената ограда“. Та-зи камара е първата, която счупи главата на единъ кабинетъ, който иска да слуша повече двореца. Тази е първата камара, ко-ято даде урокъ на двореца, че въ народа расте съзнание и когато единъ дежъ мѣкой дворцовъ режимъ ще си позволи да узорпа-рва правта на народа, такъвъ режимъ ще се разбие на къчета утръшитѣ протѣс-тирюща сили на народа.

България има нужда не отъ тройни, а умни и народни правителства.

Свѣщенникъ Булевъ отъ село Дер-вишко, ни пише, че писаното за него, въ бр. 9 отъ 14 м. ж. въ антрифилето „попъ втрѣ противникъ на земеделскитѣ дружби“ не било вѣрно и че допистника, който е съобщилъ това за него, лѣжелъ, защото не си казвалъ името. (Б. Р. значи ако допист-ника си каже името, писаното за попа ще излѣзе вѣрно).

ЗЕМЛЕДЪЛСКО ДВИЖЕНИЕ.

Едно окръжно.

Още на 25 м. мѣсець бѣ распратено до г. г. Прѣдседателитѣ на Земеделѣ. Дру-жби слѣдующото окръжно: „Честити се счи-таме да съобщимъ на всички членове на Земедел. Народенъ Сюзъ, че нашето дѣло въ послѣдно вѣрме почна да укрѣпва и на-раства до гигански размѣри. Главния достъ-за това нарастване не е въ количеството, но въ качеството на нашата организация; той е въ широкото съзнание на селската на-са, която почна да се събужда отъ дългия сънъ и да потърсва вече своитѣ права.

Особено ясно испъква съзнанието на нашия организиранъ земеделѣлецъ въ рѣше-нията на III-й земеделски конгресъ. Истин-скитѣ земеделѣлски делегати разбраха, че до-сѣгашиото положение на земеделския сюзъ е не естествено. Сюзъа се състои, на-истина, отъ десетки хиляди членове, но много отъ тѣхъ бѣха партизани и тѣ гле-даха по скоро да тикнатъ нашия сюзъ въ нѣкоя партизанска яма, отъколкото да се стрѣматъ за неговото усилване и укрѣпване. А много партизани, дори и водители на пар-тии мислѣха до вчера, че това движение ще може да се експлоатира отъ тѣхъ за свой лични партизански цѣли.

На всичко това трѣбваше да се тури край. Истинскитѣ съзнателни земеделѣци отдавна бѣха осѣдили това положение, а III-й конгресъ напълно усвои тѣхното гле-дище и рѣши: като сръдство при нашето економическо укрѣпване да поставимъ и по-литическото групиране на селскитѣ маси. Съ това конгреса искаше да каже, че до-като сжществуватъ тия голѣми апетити на нашитѣ партии — да глътнатъ нашата ор-ганизация, до тогава винаги у насъ ще има безполезни партизански борби, които ще могатъ дори да ни унищожатъ. Трѣбваше да се турне край на тия стрѣбления и съ-това — единъ пътъ за винаги да се раз-чисти нашата организация отъ фалшивитѣ ѝ доброжелатели. Днесъ вече това стана и на-то истински земеделѣлски прѣдставители отъ 20, останаха само осемъ, а всичкитѣ други отидоха при своитѣ партии, отдѣто. собс-тено, и никога не сж се раздѣляли.

Сега имаме само осемъ земеделѣлски прѣдставители, но тѣ сж достатъчни за се-га да прѣдставяватъ желанията на земе-дѣлскитѣ народъ. А въ бъдаще — ще видимъ!

Главното мѣщо което ни прѣдстои прѣди всичко, това е да се организираме въ

ПОДЛИСТНИКЪ.

На пазаря.

(Разказъ).

Пазаренъ день. Пѣстра навалица красеше площада прѣдъ пожарната команда. Веѣкакви „чишѣти“ — отъ висшъ чиновникъ до простъ занаят-чия и циганинъ, крѣпосаха на горѣ на долу, кой да продаде нѣщо, кой да купи, кой „сеиръ да чини“. Дѣ-цата, — тия постоянни любители на шума, броехе и тукъ завидно число.

Тукъ, прѣдъ фурната, циганинъ играе ролата на търговецъ, като про-дава нѣколко кокошки на старъ единъ гастрономъ. Тамъ, на хгъла прѣдъ дю-гена, насѣдали селянки подканятъ до-шлатѣ да опитатъ: маслото, сиренето, или айца да взематъ. Близо до кни-жарницата, хамали прѣдлагатъ услуги-тѣ си на изтънченъ господинъ, за за-писането на нѣщо си до дома му. По-отдолѣ, загорѣли селски лица — релефенъ отпечатъкъ на теглото, очакватъ купо-вачъ за своитѣ, отъ гърло отдѣлени, произведения. Множество разхвърлени купчинки... продаватъ... купуватъ... па-варяватъ... смѣятъ се... разпрѣсватъ се... пакъ се събиратъ... Елате Г-нъ... Десетъ пари яйцето... Много искашъ... Е... то-гава 6 1/2 не вземашъ ли ги?... Кви...

кви... къръ... И че калпаво прасе!.. По-лека че ме настъпи бе!.. Какъ сте Г-нъ Н... Кут-ку-дякъ... Шо се блѣскашъ... Здравсти?... Рекохъ да... цопъ... лопъ... варда... Фаetonъ минава... Че не е волъ, пиле е това... Мезеликъ!..

Такова едно смѣнение въ езичитѣ, такова едно нехармонично движение, че срѣшните тукъ, гдѣто пискливий гласъ на сѣмкаджията Мойсей, сѣкашъ аккомпонира на този пазаренъ концертъ, съ своето: „топли фааастикъ“!

Между това, до дъсчената барака прѣдъ др-вото, се спрѣха двѣ сел-ски фигури. Лѣзливо тѣ си подадоха ръ-це, като съ прѣсиленъ смѣхъ и не ес-тественни жестове искаха да прида-дѣтъ на лицата си по вѣсело изражение.

Бай Митко и бай Цоно сж стари приятели. Отъ различни села сж; но толкова се обичаха, че като братя се имаха. Бацитѣ имъ, казватъ, на и дѣ-довцитѣ имъ били такива — роднина не сж се тачели така, както тѣ. И тѣ прѣ-ди години често си ходѣха, често се срѣщаха, било по сборове, било въ града, било като дойде »ла зима« отъ безрабо-тица; а отъ нѣколко вѣрме насамъ, сѣ-кашъ лѣсница имъ мина пътъ, ни сж срѣ-щатъ, ни сж чуватъ. Ама не сж криви тѣ ки! Годишнитѣ такива. Отъ по рано бѣха по охолнички; а сега се посбѣраха, грижи и неводи ги сполѣтъха, та не

имъ остава друго да мислятъ, освѣтъ за насѣщнитѣ нужди. Посбѣраха се и западнаха горкитѣ. Сега, когато се срѣщаха подиръ единъ промежду-тъкъ отъ 3—4 години срѣщата имъ нѣмаше драгостъта на по прѣдишнитѣ такива. Вѣселостъта тукъ я замѣстяше грижата и мъката. Засмѣнитѣ, симпа-тични по рано лица, сега имаха грубъ изгледъ. Прѣсиленитѣ изкривявания, кои-то се правѣха съ цѣлъ да се зама-ки-ра вѣющата мрачностъ, прѣдаваха по-грозенъ видъ на лицата имъ.

Послѣ минутно мълчание послѣдва сухото, неволно изгърнато, „Охъ...“ — Бе Цоне въ кѣсо вѣрме си устарѣлъ: азъ, да ти кажа право, не можахъ да тѣ позная отдалѣче. Сѣкашъ че си осем-десетъ годишенъ старецъ каза бай Мит-ко и даде пакъ свободенъ ходъ на погледа си, който току шараше по поз-натата му, но много промѣнена бай Цонова фигура, като че търсеше да на-мѣри нѣщо, което да оживи прѣдиш-ния неговъ приятелъ.

— Ехъ... теглото бузи не кърви, а чело сбръчва! въздѣхна бай Цоно. Нали се мъчимъ да стигнемъ бацитѣ си?..

— Бе така си е. Ами ти на па-заръ носишъ това?

— Хубавъ пазаръ!.. Не ми трѣб-ваше такова нѣщо... ама дѣ да е знай-ла пустата ми глава...

— Че какво има? Да не сж смърт-ници да сж те покосили, я...

— Много по лошо. Прѣкъсна го бай Цоно. Лихваря ми изгори душица-та... Тука той понатърти и се поспрѣ малко. Кадѣ ще му излѣзе края, не знамъ.

— А че то и азъ не съмъ много прокопсаль, ама сѣ си давамъ още ку-ражъ, белки, викамъ, се пооправи, нѣ-ма все така да върви я... Проклѣти го-дини настанаха, като че свѣтъ се е прѣобърналъ съ краката нагорѣ.

— Оправи, не оправи, но за мене бѣлъ день нѣма вече. Нека се провали часътъ, въ който послушахъ този изед-никъ. Слушай Мите да ти прикажа, какъ попаднахъ въ тая клопка.

Ти знаешъ цинцарина К. Ахъ! про-клѣтника, види се досвидѣло му се бѣ-ше, гдѣто всички отъ селото ни дър-жеше въ шепата си, та е помислилъ и съ менъ да направи така. И направи. Отъ по рано се пазихъ, но изведнѣжъ се хванахъ съ двата крака. Постоянно той съ мене приказваше, подмилваше ми се, догдѣто най подиръ се натѣ-нахъ на поитѣтъ му.

Веднѣжъ дойде при менъ и захва-на да ми приказва „ти, каже, бай Цо-не, си заможенъ чиякъ, имашъ милкъ много, защо не си вземешъ машини, та да обработвашъ по лесно земата си?

една мощна селска организация. Ако бждемъ разпокъсано, ще бждемъ погръбено унищожени отъ вълнитъ апетити на нашитъ многобройни „доброжелатели.“ Но организацията безъ сръдства, гръди всичко е невъзможна. Ето защо, не само тръбва да бждемъ организирани, но едновременно, тръбва добръ да уредимъ нашитъ финансови сръдства, които май добръ ще ни дадътъ по-кръпа въ трудната борба, която ни прѣдстои, защото отъ гдѣ знаемъ, какво ни утрѣ прѣдстои?

Ний тръбва да бждемъ организация, безъ всякакви издѣлжения, ако искаме да се поставимъ на една чисто народна и самостоятелна нога. Ний не тръбва да прибѣгваме за помощъ до други хора или къмъ правителства, ако искаме нашитъ рѣшѣния да бждатъ разгързани и свободни при защитата на нашитъ интереси. За това ний днесъ апедираме къмъ съзнателнитъ земледѣлци за помощъ!

Не сме ний да не знаемъ, плачевното материално положение на нашия селянинъ, не сме да не знаемъ, че и залака отъ устата искатъ да му зематъ; но при все това, ний вѣрваме, че той ще отгѣли макаръ и отъ тоя сѣтекъ залакъ трохица, но ще знае, че тая трохица е за собственото негово дѣло, за собственитъ негови интереси.

Ний сме напълно убѣдени, че стана-телнитъ земледѣлци ще оцѣнятъ голѣмото значение на нашата покана, които ще ни дадѣтъ исканиятъ сръдства и съ това ще ни подкрѣпятъ въ извъредно трудната и отговорна дѣятелност. Всѣки откажъ за помощъ въ тоя труденъ за земледѣлското движение моментъ ще бжде гибеленъ, както за земледѣлския съюзъ, който ни струва толкова скъпо, така и за самитъ земледѣлци които ще се лишатъ отъ най-вѣрния си и истински защитникъ.

А съ вашата помощъ Вий ще докажемъ, че сте способни на всички жертви, каквито изисква нашето сѣшено дѣло!

За това комитета опрѣдѣли: 1) да иска членски вносъ отъ Вашата дружба, който да разхвърляте на членоветъ на дружбата и го съберете най-късно до 25 декемврий и. г. и водига да го испратитъ въ съюзната каса въ гр. Плевенъ; 2) като главно сръдство за духовно сближение между селянитъ — днесъ за днесъ служи нашия органъ „Земледѣлска Защита.“ Ний сме твърдо рѣшили отъ сега пататъкъ постоянно да подобряваме неговото съдържание и съ това да го направимъ истински стражъ на правата на земледѣлца — отъ една страна, добръ и ползвенъ свѣтъникъ — отъ друга. Всичко това, обаче зависи отъ неговото по широко распространение. Ний бихме желали нѣкога да видимъ, „Земледѣлска Защита“ въ всяка селска колиба; бихме желали да видимъ цѣлото земледѣлско население въдохновено отъ нашитъ отрѣмления и идеали, които съ идеали и на самото земледѣлско население.

Ний всички сме борци на едни и същи идеи, но ние никога не бихме се разбрали, ако между насъ нѣма една обща връзка, която по блико да ни свързва въ едно мощно духовно цѣло. Ний бихме желали

„Земледѣлска Защита“ най-добръ и най-вѣрно да прѣдставлява болкитъ и тѣгитъ на нашия орачъ — селянинъ, но това може пакъ да стане съ поддръжката на самитъ земледѣлци. За това ний се обръщаме къмъ всички съзнателни земледѣлци, които мислятъ за своето толкова скъпо дѣло да употребятъ малко повече старание и нека пожертвуватъ още 5 лева годишно, за да иматъ винаги въ рѣцѣтъ си единичкия свой искренъ защитникъ.

Ний ще очакваме съ нетърпение да видимъ, какво могатъ да направятъ нашитъ съзнателни земледѣлци въ това толкова симпатично и важно направление.

10 % се прави отстъпка на мѣстнитъ дружи и 3) за усиление фонда на съюза както и за усиление сръдствата на отдѣлнитъ дружи, комитета припоръчва, щото всяка една дружба прѣвъ зѣматъ да даде по една вечеринка, сказка или прѣдставление. Комитета не се съмнява, че селскитъ учители, които никога не сж отказвали своята помощъ, въ всяко народополѣне дѣло че тѣ и сега не ще откажатъ своята помощъ за да подпомогнатъ нашето дѣло, може би въ най-кретическия му моментъ.

Прѣдварително още ний сме убѣдени че всички дружи, ще взематъ прѣсърдѣе нашата покана и като разбератъ, че всички тия сръдства ще бждатъ пакъ само за тѣхъ всрваме да положатъ всички усилия и дадатъ своята скромна лепта въ полза на общото дѣло, на което ний всички сме се нагърбили днесъ да служимъ.

Тръбва отъ всички да се разбере, че не само въодушование е нужно, но нужди сж и сръдства, за да можемъ да кръпимъ нашата борба.

Ако би по небръжност или излишно сжхеричество, съзнателнитъ земледѣлци не ни подкрепятъ съ своята не само морална но и материална помощъ. — *тогава ний ще махнемъ всичката отговорностъ за разпадането на нашата сега здрава организация, отъ налитъ плъци и ще я оставимъ върху самитъ земледѣлци.*

Дано се напълно разберемъ!

Отъ това окръжи и до сега още нищо нѣма. Напомняме още единъ пътъ на дружитъ и нека никой не ни се сърди, че ги поканяме повторно. Съюза се намира въ критическо материално положение и никой нѣма право да натяква, че въ скоро може би ще се тури край на всичко. Ние ще оставимъ отговория тия, които мислятъ, че безъ пари може да се кара.

Съюза се мапсуна отъ г. г. Малковъ, Гечевъ, Илиевъ и много други, които станяха чиновници само за това, че тръбваше да се гладува при него. Това ще направятъ и остамалитъ, които стоятъ днесъ на чело, защото освѣтъ гладътъ, тѣ днесъ сж принудени да плащатъ и дългъ къмъ печатницата. Кой може да се сърди и натяква слѣдъ всичко това? Ние водимъ борбата меустрашно цѣли три години, но не се отчайваме, но днесъ вече прѣдъ гладътъ и борчътъ трѣбваме.

Който иска, нека ни разбере.

На 2 того въ с. Чанлий, Чирпан-

ско, е имало околийско събрание отъ селскитъ дружи въ което сж избрали бюро за една година, въ слѣдующий съставъ: прѣдсѣдател и касиеръ Минко Т. Шиваревъ отъ с. Чанлий, подпрѣдсѣдател Славчо Георгиевъ отъ с. Чикарджий и дѣловодител Тотю Видовъ отъ Чанлий.

с. Чанлий. На 2 Декемврий селянитъ отъ с. Чанлий, Мерицлери, Чикарджий, Кайматлий, Дормент-Махле, Дели-Бенлери, Чахлаково и Куртъ-Бунаръ, Чирпанска околия, събрани въ с. Чанлий и взели слѣдующето рѣшение: 1) напомнимъ програмнитъ обѣщания и задѣлжения на народнитъ прѣдставители; 2) протестирайтъ противъ отнѣмването и ограничаването правата народни; противъ имуществения и образователенъ цензъ, що се иска за селскитъ кметове; противъ увеличаването на държавнитъ и общинскитъ данѣци, противъ въвеждането монопола на тютюня и чуждия контролъ; 3) Искатъ да се намали военния и изобщо държавния бюджетъ, намалението на поземлния налогъ.

Селянитъ отъ с. Ражене, Казанлъшко, събрани на общо заседание, слѣдъ като вземали прѣдъ видъ лошото поведение на досегашнитъ сжществующи партии, които съ това деморализираха населението; въ камарата сж защитавали само частнитъ партийни интереси, а общественитъ винаги сж занемаревали вслѣдствие на което крайно економически разниша земледѣлското население, а особено поминака земледѣлцето, рѣшили: 1) Основаватъ земледѣлска дружба, съ настоятелство: прѣдсѣдател Г. Ив. Литовъ, секретаръ-дѣловодител К. Генчевъ и свѣтъници: Д. Ивандовъ, М. Станчевъ; 2) Отказватъ се отъ всичкитъ досегашни сжществующи партии и се присъединяватъ къмъ Български Земледѣлски Народенъ Съюзъ.

ПИШАТЪ НИ ОТЪ СЕЛАТА:

с. Чанлий, Чирпанска околия. „Въ нашата околия сега върлува въ голѣмъ размѣръ болестта „инфлуенция“, отъ която страдатъ много земледѣлски сѣмейства. Мнозина боледуватъ и отъ гърлоболъ. Гърлата на болнитъ отичатъ. Послѣдства много смъртни случаи, нѣкой скоро постижно. Въ наше село напр. разболѣ се Гену Пеневъ, изначало челоуститъ му се склочиша тѣй че за два дена отъ горѣ умрѣ човѣка. При та-

къвъ размѣръ отъ болѣсти, въ нашия край нито докторъ сме видѣли, нито фелдшеръ“

КАКВО СТАВА ВЪ ЧУЖБИНА?

Испания. Тука владѣе ужасна зима. Почти цѣлото движение на жѣлѣзницитъ е спрѣно, а съ това и сиромашията ужасна. Испания е била и тази година както и миналата посѣтена отъ голѣмо количество скакалци. Сега злото се простира вече върху 3,000,000 декара пространства, особено въ провинциитъ: Бадаѣзъ, Капаресъ, Пуудадъ, Реалъ, Кордоба, Севила, Жакъ и Албацете.

Турция. Както съобщава „Köln. Zeitung“ числото на бѣжанцитъ Ерменци изъ Турция постоянно се увеличавало, между които и цѣли фамилии. Повечето отъ тѣзи нещастници носятъ отпечатѣкъ на дълбоки рани отъ кюрдитъ. На едно 13 годишно дѣте е било отрѣзано языка изъ дѣно и прѣстѣтъ на краката. Болюшци старци покриватъ тѣлото си съ тежки рани. Споредъ разказването на тѣзи нещастници, убийствата, кражбитъ изнасилванията и пр. сж нѣща ежедневи и обикновени въ Турция, безъ да обръща за това нѣкой внимание. Нещастни ерменци и македонци!

Италия. Италианската камара е взела едно рѣшение, споредъ което ще трѣбва да се прѣмахне постепенно октроата въ цѣла Италия върху брашното и неговитъ продукти. А у насъ за чудо искатъ да го въвеждатъ на ново!

Чакъ сега се узнава, че и италианскитъ войски въ експедицията въ Китай сж взели участие въ кражбитъ. Тѣ довели най-сжхитъ книги изъ царската библиотека отъ Пекингъ.

Германия. Както е извѣстно пътуването на голѣми хора не се толкова обича въ Германия, обаче, навѣстятъ, че Императора тѣзи дни щѣтъ да отгърне сезона за пътуванията, като посетѣтъ най-напрѣръ Англия.

Австрия. Тѣзи дни при една игра „Бакара“ въ клуба на Жокейтъ въ Виена графъ Пококи, единъ богатъ въ Руска Полша, е изгубилъ 3,200,000 кроми (една крона = 1.25 лева) отъ които само нѣкой си Никола Спемери (Унгарецъ) спечелилъ 2,000,000 кроми. Казватъ че графъ Потоки никакъ не почувствувалъ тази загуба, защото билъ достатъчно богатъ. Хубаво удоволствие!

Разни.

Имуществото на Ротшилда. Къшитъ, които има всѣизвестния милионеръ, еврейна Ротшилдъ, въ Парижъ, Лондонъ, Франкфуртъ и Виена се цѣнятъ на 60 хиляди милиона лева, — а всичкитъ му земи въ Cislajtani на 4,500,000,000 fior. Имуществото на Виенския Ротшилдъ само надминава 5,000 милиона фиоринта, може слѣдователно да купи всички чифлици въ Чехия, които заематъ пространство отъ 1,699,241 ha, и сж оцѣнени на 984,167,000 fior. Тѣзи циф.

Има плугове, сѣялки, жѣтварки, вѣялки и пр., защо да се мчишъ така? Нагласи машинатъ да работятъ, а ти си гледай кефа. Отъ малко работа много почала ще и карашъ.... и.... много ми дрънка, догдѣто най-подиръ ме съгласи. Нали е лакомо човѣшкото око. Полакомихъ се и азъ, но то било за главата ми. Хубаво, казватъ, ама не знамъ отъ гдѣ да ги взема, пъкъ и надали ще имамъ пари да купя всичкитъ „Колкото за това, каза, не се грижи, азъ ще ти ги дамъ, пъкъ ти по-малко, по-малко ще ми се наплатишъ“. Приказвахме си, речи днесъ, гледамъ на другия денъ довлекоха 7 машини разни. Разправиха ми какъ ще работятъ съ тѣхъ и тръгнаха да си върватъ. Чакайте да дамъ малко пари, се обрѣнахъ азъ. »Не трѣбва сега де, като дойдешъ въ града, хемъ ще се почерпимъ, хемъ...“ усмихнато ми каза цинцарина. Поуспокоихъ се и ми стана друго, че отъ сега съ малко трудъ ще печеля много и че на старини баре ще си поразатувамъ, пъкъ то.... Мина се около мѣсець врѣме. Задигамъ се азъ та въ града, да си справя смѣткитъ съ него, мисля си, та да не направи нѣкоя дяволия. Чудо ме съзе като чухъ, че иска отъ менъ 2500 лева 12500 гроша сухи парички. Захванахъ да му казвамъ, че не сж били въ чергата ми, като сж толкова

скъпи и го молихъ да върна баре по скъпитъ. »Неможе, каза, ти си ги или счупилъ, или сж увѣхтели, азъ ги не приемамъ....« и захвана да ме убѣждава, че ужъ въ една, двѣ години щѣли да си изплатятъ паритъ и пр., до гдѣто направихме записъ за половината, а половината му начетохъ тамъ. Върнахъ се въ село, збрахъ отъ тукъ, отъ тамъ, продадохъ двѣ ниви и му занесохъ още 1000 лева. Ехъ... мисля си азъ, нали останаха сега толкозъ, лесни сж тѣ, по харманъ ще се наплатя. Защо да си кривя душата, колкото за машинитъ нѣма какво да кажа, хубави сж и работата имъ е добра: ала нали ний незнаемъ да ги управляваме? Отъ глупавия си акълъ счунихме сѣлската и жѣтварката, пъкъ тѣ сж най-скъпитъ. Останахъ да си я карамъ по старому, направихъ много разноски, пъкъ не щешъ ли, хайде и бирника дойде за данѣкъ. Какво да се прави, да имахъ готовички, както отъ напрѣдъ! Въртахъ се, сукахъ се, нѣма що. Отидохъ при цинцарина, който бѣше дошелъ съ бирника, взѣхъ отъ него и платихъ.

Свърши се харманъ, занесохъ му храна сръщу борча си, ама колко, не можа да плати и лихвата. Видѣхъ, че не мога му се отплати лесно. Видѣхъ, ама късно бѣше.... Машинитъ ги поправяхъ нѣколко пати, но като нѣмахъ

човѣкъ, който да имъ отбира, всѣ се чушиха. Зарѣвахъ ги най-подиръ защото нѣмахъ пари да ги поправа и сега стоятъ кокошкитъ на тѣхъ.

Захванахъ да му нося каквото ми попадне на ръката, само и само да се откопча отъ него; но каквото и да правяхъ всѣ му бѣхъ длъженъ. Наближи харманъ, той дойде, пакъ милозливо ще ми рече: „Е... бай Цоне, като стане го-това храната, докарай я у дома, защото знаешъ ако стои тука, а бирника ще я секвестира я... а пъкъ така, хемъ ще се наплатишъ, хемъ като ти дотрѣбва, ала извади си колкото щешъ“. И азъ съ глупавия си акълъ направя това, ама и какво друго ще правимъ, иначе ще се разсърди. Пъкъ като ида да му искамъ, че ми се разкрѣска: „че ти ме съсипа бе... че азъ за тебе като просекъ ще тръгна... ей на утрѣще ме запратъ за вошатъ борчове...“ а ти клѣпашъ, мигаешъ, не смѣешъ била и да продумаешъ, нали си въ рѣцѣтъ му, всичко може да направи. Помисля малко, па хайде назадъ. Бай си главата и продавай на зелено....

Сълзи задаваха бай Цоню. Той замълча. По блѣдитъ му изсѣхнали бузи се протъркулиха нѣколко капки, който той съ неловка бързина изтри, като дѣте, което крѣе сълзитъ отъ другаритъ си, за да избѣгне присмѣха имъ.

— Ехъ, че и моята работа е току-речи такава, за това и дойдохъ да взема отъ земледѣлската каса пари съ по лека лихва, та да се наплатя.

— Само на име сж земледѣлски, а даватъ пари на търговцитъ и партизанитъ. Азъ нали мислѣхъ така да направя — не ми дадохъ. Сега не знамъ защо ме е повикалъ моя. Помислихъ да дойда съ праздни рѣце, не струва; ами му нося малко яйца, масло, сирене пъкъ за насъ просеникъ да има и то е доста.

— Така е то. Пари съ файда е много тежко. Дано ми дадатъ отъ касата, та да се оправя.

— Дано ти дадатъ, ама не вѣрвамъ. Опитай се можъ сега да е по-друго... Гледай ти, заприказвахъ се пъкъ забравихъ, че той може да ме чака. С'богомъ. Дано се видимъ пакъ та да ти изприкажа всичкото. Бързо, бързо се ржкувахъ и раздѣлиха.

Бай Цоню закрачи прѣвъ пазара, като не обръщаше внимание на нищо. Мислѣта, дани К. ще го посрѣщне студено и сърдито, бѣ обхана цѣлото му сжщество; а бай Митко огиде да виси прѣдъ касата.

Чобанъ Войвода

